

ZABEZPEČENÍ

DÁLKOVÉHO LETECTVA

Jedním z důležitých, náročných a složitých úkolů frontu a zvláště letecké armády frontového letectva je zabezpečení činnosti dálkového letectva.

Dálkové letectvo (prostředek Hlavního velení) může vést bojovou činnost v pásmu frontu v nejrůznějším rozsahu. Intenzita bojové činnosti dálkového letectva v pásmu frontu bude záviset na úkolu frontu v rámci strategické operace na válčišti a podmínkách vedení frontové operace.

V podmínkách vedení války s použitím jaderných zbraní může se dálkové letectvo v pásmu frontu zúčastnit prvního jaderného úderu a vést další hromadné i jednotlivé údery proti rozhodujícím objektům nepřítele s použitím jaderných i normálních prostředků ničení.

Při vedení války bez použití jaderných zbraní bude činnost dálkového letectva v pásmu frontu zvláště cenná. Dálkové letectvo i za této situace představuje mohutnou údernou sílu. Je schopné nejen ničit důležité cíle v celé hloubce pásma frontu, ale i samostatnými vzdušnými operacemi plnit úkoly operačního významu.

Dálkové letectvo povede též bojovou činnost ve prospěch vojsk frontu. Část dálkového letectva bude pásmem frontu jen přilétávat s cílem ničit cíle ve strategické hloubce nebo v pásmu sousedních frontů.

Ve všech těchto případech budou mít vojska frontu a zejména letecká armáda za úkol zabezpečit bojovou činnost dálkového letectva a to:

- na trati letu nad vlastním územím,
- při přeletu linie frontu,
- při letu nad územím nepřítele do stanovené čáry,
- v prostorech bojové činnosti (v prostorech cílů) dálkového letectva, budou-li tyto prostory prostředků frontu a letecké armády,
- na zpáteční trati letu dálkového letectva od stanovené čáry.

Zabezpečení dálkového letectva na trati letu nad vlastním územím

Cílem zabezpečení dálkového letectva nad vlastním územím je vytvořit podmínky k utajení jeho letu k linii fronty, nedovolit nepřátelskému letectvu proniknout k sestavám dálkového letectva a zabránit tak jeho ničení. Prostředky fronty a tedy i letecká armáda zabezpečují dálkové letectvo na trati letu nad vlastním územím od zadní hranice pásma fronty, nebo od předem dohodované čáry.

K utajení letu dálkového letectva nad vlastním územím volíme zpravidla malé výšky a maximálně využíváme možnosti terénu z hlediska radiolokačního skrytu. Od pravděpodobné čáry možného zjištění dálkového letectva nepřátelskými radiolokačními prostředky mimo prostředků dálkového letectva a HV zasazujeme aktivní i pasívní, pozemní i vzdušné prostředky radiotechnického rušení fronty, popř. protivzdušné obrany států. Hlavní úkoly při zabezpečení letu dálkového letectva nad vlastním územím plní stíhací letectvo letecké armády, protiletadlové raketové vojsko PVO pozemních vojsk a jsou-li v pásmu fronty rozmístěny prostředky protivzdušné obrany státu, pak i stíhací letectvo a protiletadlové raketové útvary PVOS.

Stíhací letectvo zabezpečuje přelet dálkového letectva nad vlastním územím zpravidla střehem na letištích a střehem ve vzduchu a v dalším, s přiblížením dálkového letectva k linii fronty, i hlídkovým doprovodem. V každém případě bude způsob bojové činnosti stíhacího letectva i intenzita jeho činnosti závislá na konkrétní vzdušné situaci v pásmu fronty. Bude-li mít vlastní letectvo vzdušnou nadvládu, budou možnosti pronikání nepřátelského letectva, které by mohlo ničit dálkové letectvo již nad vlastním územím, omezené. V takovém případě využijeme nejhospodárnějšího způsobu zabezpečení dálkového letectva, tj. střeh na letištích, popř. střeh na letištích kombinovaný se střehem části sil ve vzduchu. Protiletadlové raketové vojsko fronty nebo PVOS může úspěšně bránit dálkové letectvo tím, že nedovolí průlet nepřátelského letectva k sestavám dálkového letectva. Trať letu dálkového letectva tedy volíme i z hlediska využití prostorů, které brání tyto prostředky.

Zabezpečení dálkového letectva při přeletu linie fronty

je podstatně složitější zejména proto, že tento prostor je nasycen prostředky protivzdušné obrany a je zde soustředěna i činnost letectva obou stran, které jednak podporují vojska a jedna je brání před úderem ze vzduchu.

Pojem linie fronty v tomto případě nelze chápat pouze jako čáru dotyku, ale jako pásmo o šířce 10—15 km oboustranně čáry dotyku pozemních vojsk.

Šířka pásma průletu, ve kterém musíme koordinovanou činností prostředků dálkového letectva, pozemních vojsk fronty a letecké armády vytvořit optimální podmínky pro překonání PVO nepřítele dálkovým letectvem, je závislá především na bojové sestavě dálkového letectva a jeho celkového množství a dosahuje zpravidla 30—40 km.

Volba parametrů letu dálkového letectva bude v této fázi zvláště důležitá. Zejména musíme velmi pečlivě volit prostor přeletu linie fronty. Využíváme zpravidla pasívních úseků linie fronty, kde je soustředěno nejméně prostředků PVO, nebo úseků, kde byly prostředky PVO nepřítele dřívější činností zničeny (prolomení PVO).

Důležitá je volba letu dálkového letectva. Letem v malé výšce můžeme sice dosáhnout určitého překvapení a zvláště skrytého přeletu k linii fronty, znač-

nou nevýhodou je však zranitelnost dálkového letectva, přes velkou úhlovou rychlost, téměř všemi palebnými prostředky, ručními zbraněmi a kulomety počínaje. Velké výšky jsou pro dálkové letectvo bezpečnější z hlediska účinků malorázových PL prostředků a ručních zbraní, mají však nevýhodu v možnostech zjištění dálkového letectva na velkou vzdálenost před linií fronty a tím i v nezbytnosti likvidovat značný počet prostředků PVO nepřítele, především protiletadlových raket a stíhacího letectva.

Proto ve všech případech bude hlavním úkolem vojsk frontu zabezpečit přelet linie fronty dálkovým letectvem především z hlediska včasného umlčení a ničení prostředků PVO a letectva nepřítele. Z tohoto hlediska bude muset průzkumné letectvo i prostředky vojskového průzkumu ověřit rozmístění protiletadlových prostředků, zvláště pak protiletadlových raket, stíhacího letectva, zjišťovacích a naváděcích radiolokátorů a míst velení. Tento průzkum vedeme v pásmu průletu a v jeho bezprostřední blízkosti a to v takové době před příletem dálkového letectva k linii fronty, která je postačující k tomu, aby mohly proti uvedeným prostředkům včas zasáhnout všechny prostředky frontu určené k zabezpečení dálkového letectva.

V době přeletu linie fronty dálkovým letectvem musíme intenzivně rušit všechny radiolokační prostředky, rádiové a radioreleové sítě a směry PVO nepřítele a to na široké frontě.

Stíhací letectvo brání sestavy dálkového letectva zpravidla střežem vzduchu, hlídkovým doprovodem a je-li to nutné i vyčištěním vzdušného prostoru.

Bojová činnost stíhacího bombardovacího popř. bombardovacího letectva bude soustředěna na umlčování a ničení protiletadlových raketových prostředků nepřítele, blokování a minování letišť a ničení letectva na letištích s důrazem na stíhací letectvo a na umlčování a ničení míst velení a navedení. Cíle umlčujeme a ničíme zpravidla těsně (1–5 minut) před příletem dálkového letectva na čáru radiolokačního zjištění nepřítelem.

Raketové vojska a dělostřelectvo umlčuje a ničí prostředky PVO, místa velení a navedení. V podmínkách vedení války s jadernými zbraněmi jsou možnosti raketového vojska nesrovnatelně vyšší než při použití normálních prostředků ničení. Taktické rakety mohou několika jadernými údery zničit PVO nepřítele v pásmu průletu dálkového letectva, operační rakety mohou ničit cíle ve velké hloubce, tedy zvláště letectvo, protiletadlové rakety nepřítele dalekého dosahu a místa velení PVO operačního významu. Při použití normálních prostředků ničení jsou možnosti raketového vojska a dělostřelectva omezené, nicméně mohou i tak v úseku přeletu linie fronty dálkovým letectvem splnit svoji úlohu v zabezpečení dálkového letectva. V této situaci bereme v úvahu i úseky přeletu linie fronty a volíme je přes prostory soustředění dělostřelectva.

V některých případech můžeme dělostřelectvo k zabezpečení dálkového letectva přeskupit.

K ničení a umlčování PVO nepřítele ve prospěch dálkového letectva můžeme použít i diverzní skupiny nebo taktické výsadky ve spojitosti s dalšími jejich úkoly.

Zabezpečení dálkového letectva při letu nad územím nepřítele si v závislosti na vzdušné situaci vyžádá značného úsilí letecké armády. Možnosti letecké armády při zabezpečení dálkového letectva jsou co do vzdálenosti od linie fronty omezeny doletem jednotlivých druhů letectva. Stíhací a stíhací bombardovací letectvo může zabezpečovat dálkové letectvo do vzdálenosti

200—300 km, bombardovací letectvo do vzdálenosti 500—600 km od linie fronty. Hlavním způsobem bojové činnosti stíhacího letectva bude hlídkový doprovod, popř. vyčištění vzdušného prostoru. Bojová činnost stíhacího bombardovacího letectva bude spočívat v ničení PVO, zejména protiletadlových raket a letectva. Protiletadlové rakety budou v hloubce území nepřítele zpravidla v řidších sestavách, budou zde však rozmístěny protiletadlové rakety dalekého dosahu se značným poloměrem účinné působnosti. Proto je budeme ničit a umlčovat ve velkých vzdálenostech od trati letu dálkového letectva, což si vyžádá poměrně značné úsilí. Příznivé podmínky pro bojovou činnost proti dálkovému letectvu bude mít nepřátelské letectvo, které bude z hlediska své dislokace schopné v krátkých časech po vzletu zasahovat proti dálkovému letectvu z nejrozličnějších směrů. Proto v této fázi činnosti dálkového letectva bude zvlášť nutné znemožnit činnost letectva nepřítele. Půjde o zničení na letištích, nebo o znemožnění jeho vzletu minováním a blokováním letišť. Za neekonomičtější způsob z hlediska bojové činnosti stíhacího bombardovacího letectva můžeme považovat minování letišť. Při použití jaderných zbraní bude úloha letectva při zabezpečení dálkového letectva za letu nad územím nepřítele usnadněna tím, že jak PVO nepřítele, tak i jeho letectvo můžeme ničit jadernými prostředky raketového vojska i letectva.

Pak budou podstatně nižší nároky na bojové úsilí stíhacího bombardovacího a bombardovacího letectva. Počet jaderných raket a pum k zabezpečení dálkového letectva bude záviset na úkolu dálkového letectva a konkrétní situaci nepřítele. Použití jaderných raket a pum k zabezpečení dálkového letectva, zejména proti objektům letectva nepřítele, není jednoúčelové. Řeší současně i otázku ničení letectva nepřítele vůbec v rámci boje o vzdušnou nadvládu.

Při zabezpečení dálkového letectva za letu nad územím nepřítele bude zvláště důležité další získání zpráv z hloubky území nepřítele o všech objektech a podmínkách (zejména meteorologických), které mohou let dálkového letectva ovlivnit. Kromě průzkumného letectva bude štáb frontu využívat všech ostatních druhů průzkumu.

Při činnosti dálkového letectva proti cílům za čarou doletu frontového letectva stanovíme čáru, po kterou organizujeme součinnost k zabezpečení dálkového letectva silami a prostředky frontu. Bude-li dálkové letectvo působit proti cílům před touto čarou, budou prostředky frontu zpravidla zabezpečovat dálkové letectvo i v prostorech bojové činnosti.

Zabezpečení dálkového letectva v prostorech bojové činnosti (v prostorech cílů) je v určitých směrech shodné se zabezpečením dálkového letectva na trati letu nad nepřátelským územím, což vyplývá z toho, že dálkové letectvo ničí dané objekty nepřítele zpravidla jedním průletem. Protože však jde o nejdůležitější fázi bojové činnosti dálkového letectva, tj. ničení určených cílů, bude nutné z hlediska vojsk frontu položit na ni větší zábrany zabezpečení. Pokud celá skupina dálkového letectva bude ničit jeden cíl nebo několik cílů v jednom prostoru, bude zabezpečení dálkového letectva z hlediska prostředků frontu soustředěno na tento jeden prostor. Podstatně náročnější bude zabezpečení dálkového letectva, jehož úkolem bude ničit několik cílů v prostorech od sebe vzdálených. To si vyžádá i větší síly a prostředky frontu, protože každá skupina dálkového letectva musí být zabezpečena zvlášť a to od okamžiku rozchodu sestavy dálkového letectva na jednotlivé cíle.

Cílem zabezpečení dálkového letectva v prostorech bojové činnosti je vytvořit dálkovému letectvu podmínky ke splnění vlastního bojového úkolu, tj. ne-

rušené zničení daných objektů. To předpokládá, že dálkové letectvo bezpečně pronikne do prostoru cílů, že bude schopné přesně manévrovat ve vzduchu, odhodit pumy a odpálit rakety. Vytvořit takové podmínky dálkovému letectvu znamená, že ke skupinám dálkového letectva nesmí proniknout letectvo nepřítele a musíme umlčet PVO nepřítele včetně prostředků aktivního rušení palebních radioelektronických prostředků dálkového letectva. Bojové sestavy dálkového letectva v prostorech cílů brání stíhací letectvo zpravidla vyčištěním vzdušného prostoru od nepřátelského letectva a hlídkovým doprovodem. Ničit a umlčet PVO v prostorech cílů může stíhací bombardovací a bombardovací letectvo letecké armády, v některých případech i dálkové letectvo předem vyčleněnými silami (letouny nebo skupinami letounů). Při použití jaderných zbraní může důležité objekty PVO ničit raketové vojsko frontu.

Zabezpečení dálkového letectva na zpáteční trati letu

Dálkové letectvo se může vracet na vlastní území po stejné trati letu jako při letu k cíli, nebo může letět po jiných tratích, pokud jsou výhodnější. Určitá zvláštnost je v tom, že dálkové letectvo při návratu může volit trať letu tak, aby využilo předcházejících opatření k ničení a umlčení PVO nepřítele a má též možnost většího manévru. Přesto musíme jeho let od cílů pečlivě zabezpečit, aby ani po splnění úkolů neutrpělo ztráty. Důležité bude zabezpečit dálkové letectvo proti letectvu nepřítele a těm prostředkům PVO, které byly nově aktivovány. Při návratu dálkového letectva nad vlastní území bude zvláště důležité, aby všechny vlastní prostředky PVO dostaly včas informace o tom, že dálkové letectvo prolétává linií fronty a to zvláště v těch případech, kdy z jakýchkoliv důvodů nebude možné předat nové koridory průletu linie fronty (letouny v tísní, poškozené letouny, letouny pronásledované nepřátelskými stíhači atd.).

Zvláštní důležitost při zabezpečení dálkového letectva má **zabezpečení radio-technické, letištní a povětrnostní**.

Radiotechnické zabezpečení spočívá především ve vyčlenění radiotechnických prostředků v pásmu frontu, které bude dálkové letectvo využívat při letu k cílům a na zpáteční trati letu. V některých případech mohou být radiotechnické prostředky k zabezpečení dálkového letectva přemístěny na nová stanoviště.

Z hlediska letištního zabezpečení budou pro dálkové letectvo předem stanovena záložní letiště, na které mohou z jakýchkoliv důvodů přistát jednotlivé letouny nebo skupiny. Případ, kdy budou na letištích letecké armády přistávat všechny letouny dálkového letectva, je třeba považovat za výjimečný. Může nastat tehdy, bude-li letectvo plnit úkoly v takové hloubce, že pro návrat na jeho základní letiště nebude stačit dolet. Pak půjde o předem plánované zabezpečení dálkového letectva, tj. vyčlenění letišť přistání, doplnění pohonnými hmotami i ochranu letišť před úderem ze vzduchu.

Činnost dálkového letectva může ovlivnit (a to značně) i stav počasí, zejména půjde-li o náhlé, nepředvídané povětrnostní změny a nebezpečné jevy a to jak nad vlastním územím, tak i nad územím nepřítele. Proto musíme předem dohovorit předávání meteorologických zpráv a upozornění dálkovému letectvu do vzduchu.

Při činnosti dálkového letectva v noci bude řada zvláštností (tyto však rozebírat nebudu).

Tabulka 1

Řešená otázka	Informuje, navrhuje, řeší	Potřebný čas
Úkol dálkového letectva a způsob provedení	Představitel DL	10'
Situace nepřítele v zájmovém prostoru DL	Náčelník zpravodajské správy F	5'
Co je třeba z hlediska situace nepřítele zjistit nebo ověřit průzkumem		
Situace vlastních vojsk z hlediska zabezpečení dálkového letectva	Náčelník operační správy F	5'
Vzdušná situace v pásmu frontu	NŠ letecké armády	5'
Požadavky na zabezpečení dálkového letectva	Představitel DL	5'
- při přeletu linie frontu		
- při přeletu nad územím nepřítele		
- v prostorech cílů		
- při přeletu na zpáteční trati letu		
Stanovení čáry, od které budou DL zabezpečovat - prostředky PVOS	Náčelník štábu A PVOS a LA	2'
- letecká armáda		
Způsob zabezpečení DL při letu nad vlastním územím; při přeletu linie fronty, v prostorech bojové činnosti a při návratu na vlastní území		
- vyčleněné úsilí A PVOS a způsoby bojové činnosti SL	NŠ A PVOS	5'
- využití sestav vojska PVO F	Náčelník PVO F	3'
- vyčleněné úsilí jednotlivých druhů letectva LA, způsoby bojové činnosti SL, cíle ničení SBOL a BOL, úkoly vzdušného průzkumu s uvedením časů a prostorů bojové činnosti LA	Náčelník štábu LA	15'
- cíle, které bude ničit RVD s přesným časovým a prostorovým určením	Náčelník RVD F	10'
- rušení nepřátelských radioelektronických prostředků nepřítele frontu	Náčelník skupiny PREČ	5'
- úkoly jednotlivých druhů průzkumu k získání dalších nutných zpráv o nepříteli	Náčelník zpravodajské správy F	5'
- zabezpečení DL prostředky radiotechnického zabezpečení	Náčelník štábu LA	3'
- meteorologické zabezpečení DL	Náčelník štábu LA	3'
- stanovení záložních letišť pro DL	NŠ LA a APVOS	2'
- výměna spojovacích údajů mezi DL, LA, APVOS pro spojení za letu	Představitel DL, NŠ LA a APVOS	5'
- stanovení signálů na všechny fáze zabezpečení DL	Všichni zúčastnění	5'
- místo představitele DL při činnosti DL (ve štábu F, na VS LA nebo VS APVOS) a jeho vybavení spojovacími prostředky	Představitel DL	2'

Jednou z rozhodujících činností, která je předpokladem k zabezpečení dálkového letectva, je **organizace součinnosti mezi dálkovým letectvem a prostředky frontu**.

Součinnost s dálkovým letectvem organizuje štáb frontu. Řídí ji zpravidla náčelník štábu a zúčastní se jí:

- představitel dálkového letectva (s 1—2 důstojníky),
- náčelník štábu letecké armády (s 2—3 důstojníky),
- náčelník operační správy frontu nebo jeho zástupce (s 1 důstojníkem),
- náčelník zpravodajské správy frontu nebo jeho zástupce,
- náčelník vojska PVO frontu,
- náčelník raketového vojska a dělostřelectva frontu,
- náčelník skupiny protiradioelektronické činnosti frontu,
- náčelník štábu armády PVOS (s 1—2 důstojníky v případě, že front je rozmístěn na území státu).

Organizace součinnosti může probíhat podle schématu — viz **tabulka 1**.

Náčelník štábu frontu a náčelník operační správy frontu usměrňuje při součinnosti řešené otázky. Časy potřebné na řešení jednotlivých otázek jsou orientační. Celkově může organizace součinnosti trvat 1½—3 hodiny. Bude to záviset na rozsahu úkolu dálkového letectva, připravenosti organizace součinnosti atd.

Pro názornost celé problematiky připojují **schéma 1**:

ZABEZPEČENÍ DÁLKOVÉHO LETECTVA

Schéma 1

